

OLE MAAILMAN PINEYDYSÄ PUHEESTA

3

Varsinkin meidän aikanamme tarvitaan pitkän ajan päähän ulottuvia investointeja ihmiseen. Markat tai tulevaisuudessa eurot eivät ideoi - luovuus, ajattelu ja kehitys tapahtuu ihmisissä. Koulutus ja tiede edellyttää pitkäjänteisyyttä. Elektroniikankaan läpimurto ei tapahtunut 80-luvulla ilman matematiikan ja fysiikan vahvaa osaamista. Mutta kukaan ei tiedä millä alalla voisi syntyä seuraava tieteellinen ja sitä soveltava tuotannollinen läpimurto. Emme tiedä seuraavaa nokiaa, onko se biotekniikan, lääketieteen, humanististen vai yhteiskuntatieteiden alalta.

Juuri siksi tarvitaan resursseja perustutkimukseen, eri tieteenalojen monipuolista osaamis pohjaa. Hyvät ihmiset, juuri siksi toivon, että opiskelijoille on taattava rauhallinen mahdollisuus opiskeluun. Nopea ja kapea opiskeluputki tai houkuttelu kuumille aloille kesken opiskelun voi olla lyhytnäköistä niin varttuvan nuoren kuin yrityksen jatkuvan kehitystyön kannalta. Nykymaailmassa ammatit vanhenevat muutamissa vuosissa. Kun valmentaudumme kahdenkymmenen vuoden päähän, emme tiedä mones-tiko tämän päivänä nuoret tai osa meistä joutuu tai saa vaihtaa tällä välin ammattia, tao saati sitä millaisia töitä tulevaisuus tuo tullessaan.

Juuri siksi aidon tietoyhteiskunnan on oltava kaikkien kansalaisten ulottuvilla. Kehitys ei saa johtaa ihmisten eriarvoistumiseen, syrjäytymiseen ja osattomuuteen. Kaikille on tarjottava tasa-arvoisesti jo nuoruudesta lähtien mahdollisuus tiedon avaimiin. Vielä tänään perhetaustalla on vielä liian määräävä merkitys päästäänkö kaikille tiedonlähteille. Se voi jakaa jo peruskouluvaiheessa nuoret tuleviin menestyjiin tai häviäjiin. Sen eteen, että todellinen tasa-arvo vahvistuu, meidän on tehtävä joka päivä töitä.

Mielekäs ja sisällöltään monipuolinen työ luo tervettä itsetuntoa ja turvallisuutta. Ihmiselle työ merkitsee toimeentulon lähdettä ja toimintaa perheen ja myös yhteisön hyväksi. Se on oman ja yhteisöllisen hyvinvoinnin rakentamista. Työn kautta voi myös kiinnittyä sosiaalisesti yhteiskuntaan. Kasvatamme näin inhimillistä ja sosiaalista pääomaa.

Mutta, hyvät ihmiset, olen tänään puhunut varsin paljon tieto- ja työyhteiskunnasta. Yhtä tärkeää ja kenties vielä tärkeämpää on puhua sivistyksen ja kulttuurin tulevaisuudesta. Me kaikki ehkä muistamme, että sana kulttuuri sinänsä tulee latinasta ja tarkoittaa alkujaan maanviljelystä. Siitä se on laajentunut kaikkeen, mikä on ihmisen tietämyksessä. Jokaisella ihmisellä on oikeus jatkuvaan itsensä kehittämiseen, uuden oppimiseen sekä kasvamiseen eettisesti ja moraalisesti vastuulliseksi yhteiskunnan ja ihmiskunnan jäseneksi.

Mitä tarkoitamme sivistyneellä yhteiskunnalla? Minkälainen on tämän päivän sivistynyt ihminen? Hän on omaksunut perustansa varmaankin yhteisönsä kulttuurista ja hän kykenee hallitsemaan elämäänsä. Hänellä on elämässä tarpeelliset perustiedot, oma eettinen ja esteettinen herkkyytensä, hänellä kehittynyt tunne-elämä, kriittisyyden ja sosiaalisen kommunikoinnin taidot, työnteossa tarpeelliset perustaidot ja tietenkin kyky ja halu toimia yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä elämänsä kaikkina kausina.

Yleensä niin tutkijat kuin me muutkin olemme yksimielisiä sivistyksellisistä perusarvoista. Sen sijaan siitä, miten yksilö kykenee valinnoissaan ja uusien riskien hallinnassa erittelemään omat arvonsa sekä eettiset ja moraaliset lähestymistapansa, on äärimmäisen vaikeaa. Moraalisina vastapareina hänen on valittava hyvin monista vastapareista oikean ja väärän väliltä. Tämä edellyttää eteen tulevien asioiden liittämistä laajempiin yhteiskunnallisiin kokonaisuuksiin ja kykyyn tarkastella asioita eri näkökulmista. Se tarkoittaa muutakin kuin mustan ja valkean näkemistä, myös harmaan eri sävyjen erottamista.

Mutta uskon, että sivistynyt ihminen kykenee rakentavaan yhteistyöhön, ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja kantamaan vastuun niistä. Silloin voin sanoa, että sivistyneen yhteiskunnan mittayksikkö on ihmisuus. Sivistys on paremman tulevaisuuden ennakointia ja monesti hyvin näkymättömällä tavalla tapahtuvaa rakennustyötä. Meidän on opittava hallitsemaan sekä itseämme että ympäristöämme, mutta ottaen huomioon kaiken vaikutus toisiinsa, olla yhtä aikaa sekä kulttuurin kuluttaja että tuottaja.

En pyri mittaamaan teille sitä erilaista kulttuurin määrää, mikä suomalaisessa yhteiskunnassa tuotetaan ja kulutetaan. Miellä on sitä todella paljon alkaen erilaisista harrastajaryhmistä, kouluista, ja menen sitten niihin loistaviin ammattilaisiin, joita meillä on tänään mukana tämän kampanjan aloittamisessa.

Mutta haluan sanoa yhden tärkeän asian muiden joukossa ja se on se, että kieli on osa kulttuuria. Meidän maassamme tuotetaan ja kulutetaan kulttuuria virallisesti kahdella ja kansallisesti paljon useammalla kielellä. Kieli on olennainen osa ihmisen persoonallisuutta. Pidän tärkeänä, että kaikki voivat tuntea olevansa kotonaan myös tässä suhteessa.

Skära vänner,

Språket är del av kulturen. Kulturen produceras och konsumeras i vårt land officiellt på två språk, och nationellt på många flere språk. Språket är en väsentlig del av varje människas personlighet. Jag anser det viktigt, att var och en kan känna sig hemma också i detta avseende.

Esimerkiksi teattereiden esityskertoja oli viime vuonna 18.200 ja katsojia lähes 3,5 miljoonaa. Kaikkiaan yksi korkeimpia lukuja asukasmäärään nähden koko maailmassa. Samoin on sanomalehtien lukijavertailujen kohdalla.

Viime vuonna keskivertosuomalainen kävi 12 kertaa kirjastossa ja luki 20 lainakirjaa. Kaikkiaan lainaajia oli 2,5 miljoonaa ja kirjaston ovet aukenivat 65 miljoonaa kertaa. Myös maailman huippulukuja. Mikä on yhteiskunnan panostus tähän kansalaisen sivistyspalveluun? Se on yhden kalliinpuoleisen kirjan hinta 230 mk asukasta kohden. Se on 1 % kunnan menoista. Markkina-ajattelussa tämä "tuhlaus" kaiketi katsottaisiin liian kalliiksi yhteiskunnalle ja pitäisi siksi maksullistaa. Entä mitä sieltä on saatu ?

Kirjastoista on tarjottu mitä erilaisempia sivistyspalveluja kaikille suomalaisille, jo yli 100 vuoden ajan. Niiden avulla on varmistettu, että varattomienkin perheiden lapset ovat saaneet ensikontaktinsa satujen, tarinoiden, seikkailujen ja jännityksen maailmaan. Mielikuvitus on siirtynyt leikkeihin ja omaan luovuuteen. Sieltä löytävät kauno- ja tietokirjallisuuden, romantiikan ja historian nälkäiset omat elämyksensä, koululaisetkin omat tenttikirjansa ja internetinsä.

Kirjasto on mahdollistanut laajan kansallisen ja kansainvälisen kulttuurin levittämisen: kotimaiset ja ulkomaiset kirjailijat ovat löytäneet uusia keskustelukumppaneita. Samaa tarkoitusta palvelevat myös kirjastojen lukusalit, nuotti- ja musiikkilainaamot. Jokainen tietää, kuinka kalliiksi tulisi kaiken sen ostaminen, jonka saa palveluna kirjastosta. Ne ovat jo nyt uuden ajan informaatiokeskuksia, joissa on saatavilla tietoa niin perinteisessä kuin uudessa, sähköisessä muodossa.

Kulttuuripuntari- tutkimuksen mukaan juuri kirjastopalveluihin suomalaiset ovat kaikkein tyytyväisimpiä. Ja se näkyy palvelujen runsaana käyttönä kaikissa väestöryhmissä. Vanhemman väen ja palkansaajien keskuudessa yli 80 prosenttia on tyytyväisiä palveluihin.

OTE MARINAN
TAUSTAREKSTIÄ
KOSKIEN
KIRJASTO